Kunnskapsdepartementet (KD)
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår ref:	Saksbehandler:	Dato:
25/00508-2	Rune Gulbrandsen	9. oktober 2025

Barneombudets svar på høringsnotat om utvidet adgang til informasjonsdeling ved skolebytte i opplæringsloven

Barneombudets samfunnsoppdrag er å jobbe for at barns behov og rettigheter blir tatt hensyn til på alle områder. Vi skal spesielt følge med på at barns interesser blir ivaretatt i lovgivingen og at norsk lov og forvaltningspraksis samsvarer med forpliktelsene Norge har etter FNs barnekonvensjon, som gjelder fra barnet er født og frem til det er 18 år.

Våre viktigste innspill:

- Barneombudet støtter forslaget om utvidet adgang til informasjonsdeling ved skolebytte under forutsetning av at kommuner og fylkeskommuner har et forsvarlig system som behandlingsansvarlig av sensitive personopplysninger.

- Barneombudet mener det er avgjørende at den sensitive informasjonen som deles må forplikte mottakerskolen til å benytte informasjonen til å iverksette tiltak som trygger skolemiljøet for både medelever og den aktuelle eleven.

Manglende barnets beste vurdering

Det følger av Grunnlovens §104 og Barnekonvensjonen artikkel 3, at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle avgjørelser som berører barn. I vurderingen av hva som er barnets beste må ulike konsekvenser for barns rettigheter kartlegges og vurderes, og eventuell veies opp mot hverandre. Dersom tiltak kan ha negative konsekvenser for noen rettigheter, bør myndighetene vurdere kompenserende tiltak, og beskrive hvilke forutsetninger som må være på plass for å ivareta barns beste på best mulig måte.

Departementet gjør ikke en formell barnets beste vurdering i dette høringsforslaget slik loven krever. Det er beklagelig. Departementet trekker frem relevante momenter og

Torggata 2-4,
0181 Oslo

post@barneombudet.no
+47 22 99 39 50

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

barneombudet.no
EHF/org.nr.: 971527765

konsekvenser som kan tale for en regulering, først og fremst hensynet til andre elevers læringsmiljø og ansattes trygghet. Men departementet gjør ingen helhetlig barnets beste vurdering, slik både Grunnloven og Barnekonvensjonen krever.

Kunnskap om konsekvenser av et lovforslag er nødvendig for å veie interessene og hensynet til ulike grupper barn opp mot hverandre i en barnets beste vurdering, og for å unngå eller kompensere negative virkninger jf. Grl. § 104. Kunnskap om konsekvenser for ulike grupper barn er også nødvendig for å vurdere om inngrepet er forholdsmessig og i tråd med Grl. § 102.

Vekting av hensynet til barns rett til et trygt og godt skolemiljø mot retten til personvern

Retten til personvern
Barn har en særlig rett til beskyttelse av sitt personvern, jfr. Grl. § § 102, 104, og Personopplysningsloven. Dette krever en ekstra aktsomhet ved behandling av barns personvern. Uforsiktig deling kan føre til skade på barnets omdømme og føre til stigmatisering.

Ivaretakelse og respekt for personvern er en grunnleggende forutsetning i et demokratisk samfunn, og er både et individuelt gode og et samfunnsgode. Det gir det enkelte individ rettigheter som legger grunnlaget for privat utfoldelse og meningsdanning. Et godt personvern legger grunnlaget for tillit mellom individer og for tillit til myndigheter, noe som er helt avgjørende for å bygge og ivareta et fungerende demokratisk samfunn.

Reglene for behandling av personopplysninger bygger på noen grunnleggende prinsipper, som er fastsatt i forordningens artikkel 5. Alle som behandler personopplysninger, må overholde disse prinsippene, og det er et krav at den som behandler personopplysninger, skal kunne dokumentere at prinsippene overholdes.

Sentrale prinsipper er at personopplysninger kun skal behandles for klart definerte og lovlige formål, og ikke brukes videre til formål som er uforenlige med det opprinnelige. Det skal kun samles inn opplysninger som er nødvendige, og de skal ikke lagres lenger enn formålet tilsier.

Det er med andre ord et stort ansvar som tilfaller kommuner og fylkeskommuner i håndteringen av personopplysninger, og i særlig grad sensitive opplysninger. Ansvaret for å overholde reglene for behandling av personopplysninger krever både kompetanse og gode systemer.

I dette høringsnotatet mangler det informasjon om hvordan personopplysninger om elever det vurderes nødvendig for å ivareta medelevers skolemiljø og ansattes arbeidsmiljø skal lagres, hvor lenge de skal oppbevares, og når og hvordan de skal slettes. Det bør etableres tilstrekkelige rutiner for å sikre at kun nødvendige opplysninger deles og lagres, og at disse vurderes jevnlig gjennom kontrollrutiner.

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

post@barneombudet.no
+47 22 99 39 50

barneombudet.no
EHF/org.nr.: 971527765

Store kommunale forskjeller og en skolesektor som i begrenset grad har utviklet systemer rundt personvern, gjør Barneombudet bekymret for om en slik utvidet informasjonsdeling vil bli gjennomført på en forsvarlig måte.

Retten til et trygt og godt skolemiljø

Et trygt og godt skolemiljø er avgjørende for barns trivsel, læring og utvikling. Når barn føler seg trygge, inkluderte og respekterte, har de bedre forutsetninger for å lære, bygge relasjoner og utvikle et positivt selvbilde. Skolen skal være et sted der alle barn opplever tilhørighet og får mulighet til å vokse faglig og sosialt. Retten til et trygt skolemiljø er lovfestet i opplæringsloven, og det er skolens ansvar å sikre at denne retten oppfylles hver dag.

I noen tilfeller er det enkeltelever som har en adferd som i vesentlig grad ødelegger klassemiljøer eller fratar andre elever muligheten til et trygt og godt skolemiljø. I særlige alvorlige tilfeller kan det dreie seg om elever som begår vold og overgrep.

Dagens adgang til å dele informasjon om denne gruppen elever er snever. Elever med omfattende historikk med vold og truende adferd har i noen tilfeller startet på videregående uten at mottakerskolen har kunnskap om dette. Erfaring fra blant andre Utdanningsetaten i Oslo viser at elever som skolen er bekymret for i liten grad samtykker til informasjonsdeling utover det skolen i dag har adgang til.

Det er viktig for skolen å ha kunnskap om nye elever for å kunne legge til rette for læring og trivsel. Barneombudet er enig med departementet i at det er et skille mellom informasjon som er ment for å ivareta enkeltelevers faglige og sosiale utvikling, og informasjon som skal sikre øvrige elevers rett til et trygt skolemiljø, samt ansattes trygghet på jobb. Til tross for skolens behov for informasjon for å tilrettelegge for best mulig læring, er det viktig at den enkelte eier sine egne opplysninger og at denne informasjonen er samtykke basert.

Dersom viktig informasjon om et fåtall elever med alvorlig voldshistorikk ikke er kjent for mottakerskolen, kan det få alvorlige konsekvenser for andre elever og deres skolemiljø. Selv om deling av slik informasjon innebærer et betydelig inngrep i personvernet til de aktuelle elevene, kan det være forholdsmessig når det veies opp mot risikoen for skade. Disse elevene har en omfattende historikk med utfordrende atferd, og det er avgjørende at skolen har tilstrekkelig kunnskap for å kunne ivareta et trygt og godt læringsmiljø for alle.

Barneombudet vil fremheve at deling av sensitive opplysninger må forplikte mottakerskolen å benytte denne informasjonen for å på best mulig måte legge til rette for et trygt og godt skolemiljø for både medelever og den aktuelle eleven.

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

post@barneombudet.no
+47 22 99 39 50

barneombudet.no
EHF/org.nr.: 971527765

Samlet vurdering

Barneombudet støtter forslaget om utvidet adgang til informasjonsdeling ved skolebytte.

I dette lovforslaget står noen elevers personvernrettigheter opp imot medelevers rett til et trygt og godt skolemiljø.

Barneombudet mener at i de tilfellene hvor elever har begått alvorlige voldshandlinger eller fremstilt trusler med stort skadepotensial, så vil det være riktig at medelevers trygghet må prioriteres ved at mottakerskolen får nødvendig informasjon. Det vil i de tilfellene bety at andre elevers trygghet vektes tyngre enn voldsutøvers personvern.

Behandling av personsensitive opplysninger krever at kommuner og fylkeskommuner som behandlingsansvarlige har kunnskap og rutiner som ivaretar aktuelle elevers personvern. Det er derfor en forutsetning at dette foregår på en sikker måte. Det betyr blant annet at det ikke må deles flere opplysninger enn nødvendig for formålet, og at det er gode lagrings- og sletterutiner.

Barneombudet vil også fremheve at når det vurderes som riktig å dele sensitive personopplysninger om enkeltelever, så må mottakerskolen være forpliktet til å ta i bruk denne informasjonen. Denne informasjonen må benyttes til å sikre et trygt og skolemiljø for både medelever og den aktuelle eleven.

Med vennlig hilsen

Mina Gerhardsen
barneombud

Rune Gulbrandsen
seniorrådgiver

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

post@barneombudet.no
+47 22 99 39 50

barneombudet.no
EHF/org.nr.: 971527765